

© Alberto Collet

Si l'evolució i renovació de l'arquitectura a Portugal han representat fenòmens emergents en el panorama de la cultura arquitectònica internacional dels anys noranta, és igualment cert que, pels temes tractats i pel contingut, estan associats a algunes figures. A cada projecte, s'han convertit en veritables punts de referència per a les joves generacions d'arquitectes, i no només per a aquest país.

Probablement serà pel pragmatisme i el realisme de què està imbuïda una part de la cultura, o per la retòrica controlada del projecte lusità, o simplement per la simplicitat de lectura del projecte. Més de quaranta anys després de la Revolució dels Clavells, és possible captar a Portugal els signes tangibles de la realització de les expectatives de renovació de la societat i de l'aparell administratiu, de l'entorn en què opera la professió. El desenvolupament del sector de la construcció i la creació de serveis i infraestructures, que han acompanyat el creixement econòmic i la modernització des de finals dels anys 80, ha recompensat definitivament els esforços realitzats per aquestes disciplines, que han lluitat, dins de la

societat civil, amb la intenció de millorar els espais urbans.

El recorregut de l'arquitectura portuguesa d'aquelles dècades es va realitzar amb una sèrie de dificultats, com ara la desconfiança mostrada per les institucions en els anys setanta, i més tard, va ser seduït per formes comercials i efímeres. Es va difondre en els anys vuitanta a les grans ciutats, i va entrar a formar part del debat internacional.

A partir dels anys noranta s'ha vist l'afirmació, tant a nivell institucional com dels mitjans de comunicació, d'un grup d'arquitectes més o menys joves reunits al voltant de l'anomenada "Escola de Porto", que durant més de vint anys ha treballat en l'àmbit nacional i internacional generant un debat de gran interès i rellevància sobre els resultats de les experiències que es remunta al Moviment Modern en una regió perifèrica com Portugal.

Aquesta "Escola de Porto", al costat de l'escola paral·lela de Lisboa, ha generat durant molt temps un dualisme en la forma d'abordar el projecte: el primer, culte i creatiu, representat per la feina transcendent d'Álvaro Siza i un gran grup de arquitectes més joves influenciats pel seu minimalisme; el segon, a l'extrem oposat, representat per l'afirmació d'una arquitectura accessible i popular, vinculada a grans transaccions immobiliàries i nous grups econòmics.

Aquest aspecte dualista, amb el temps s'ha diluït en una dimensió aparentment única, i això ha estat possible gràcies al desenvolupament de les normes i procediments de planificació urbana i la reestructuració de la màquina administrativa a Portugal. Tot aquest procés coincideix amb l'acceleració del procés d'integració europea, amb la modernització del país i l'auge del desenvolupament de la construcció, també impulsats per fons de la Comunitat Europea per a ajust del nivell d'equipament social i cultural. Les regulacions europees, interpretades apropiadament a Portugal, requereixen que cada projecte finançat sigui precedit per una competència, que ofereix oportunitats considerables per als arquitectes.

El fenomen de la globalització, que influeix en les joves generacions, adquireix una connotació particular a Portugal a causa de la condició peculiar de la transmissió de coneixement en els camps acadèmic i professional. La pluralitat d'experiències de l'arquitectura moderna en els últims anys és sens dubte afavorida pels molts canvis que han tingut lloc en els camins formatius que defineixen un horitzó cultural molt més articulat. D'una banda, en el currículum dels joves arquitectes portuguesos apareix cada vegada més una experiència de treball a l'estranger. Per altra banda, no es pot ignorar el paper exercit per Eduardo Souto de Moura en l'última dècada: un "germà gran", involucrat de manera inextricable amb la "família" més gran de l'arquitectura portuguesa amb Távora i Siza, però capaç d'enfrontar-lo des d'una posició independent.

És indiscutible que algunes qualitats, reconegudes com típiques dels arquitectes portuguesos, destaquen en aquesta nova generació global: un alt grau d'abstracció de la composició, un fort control en l'ús de materials i en la simplificació de detalls i, sobretot, una capacitat incomparable per "caracteritzar" els llocs, respectant-los, però sense cap subordinació.

Una generació jove com la de majoria dels països d'avui neix amb Internet, es comunica amb les xarxes socials, viu en diferents contextos i en un país que va passar una greu crisi econòmica. Una generació que lluita diàriament per fer sentir la seva veu i està tractant de construir una identitat a través de les capes de les seves experiències culturals i professionals, però amb la diferència de tenir un "fons" format de mestres en la coherència i l'harmonia que mantenen un llenguatge comú. Les joves generacions portugueses s'estan

acostant a una transformació d'aquest llenguatge, la mutació del qual veurem en els propers anys amb l'esperança que mantindrà la seva singularitat.

Alberto Collet, arquitecte. Corresponsal del COAC a Porto, Portugal.

Gener 2019

[1]

Tornar

[2]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <https://www.arquitectes.cat/ca/mon/llenguatge-arquitectonic-portugal?language=ca>

Links:

[1] <https://www.arquitectes.cat/ca/printpdf/printpdf/17539?language=ca>

[2] <https://www.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29?language=ca>